

การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีด้วยฐานข้อมูลระบบ GIS

องค์การบริหารส่วนตำบลกุดน้ำใส จังหวัดขอนแก่น

สภาพพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดน้ำใส มีลักษณะเป็นเขตชุมชนเมืองและมีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น โดยพื้นที่ของ อบต.เป็นเขตนิคมสร้างตนเองเขื่อนอุบลรัตน์ จึงมีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่ในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ประกอบกับในพื้นที่มีแนวโน้มของการประกอบการรายย่อยและรายใหม่เพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากมีบ้านพัก บ้านเช่า ห้องแถวและห้องอาหารมากขึ้น ทำให้สภาพพื้นที่ของ อบต. มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่อย่างรวดเร็ว ทำให้ฐานข้อมูลภาษีของ อบต. ขาดความเป็นปัจจุบันและไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของพื้นที่ ทำให้การจัดเก็บรายได้จากทรัพย์สินต่างๆ ในพื้นที่ อบต. ทำได้ไม่ครอบคลุมครบถ้วนเท่าที่ควร นอกจากนี้ระบบที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลที่ผ่านมามีแนวโน้มจะใช้คอมพิวเตอร์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แต่ถือว่าเป็น paper link ซึ่งไม่สามารถนำไปสู่การวิเคราะห์หรือการเชื่อมโยงข้อมูลในมิติอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้มีข้อจำกัด

อบต. จึงเห็นความสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี โดยการจัดทำฐานข้อมูลการจัดเก็บภาษีด้วยระบบ GIS เพื่อให้การการจัดเก็บรายได้ของ อบต. มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ข้อมูลพื้นฐาน :
ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ : น้ำพอง

จังหวัด : ขอนแก่น

ประชากร : 7,549 คน

พื้นที่ : 48 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

ในปี 2546 อบต.กุดน้ำใสจึงจัดโครงการ "การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีด้วยฐานข้อมูลระบบ GIS" โดยการจ้างเหมาเอกชนทำระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินด้วยระบบ GIS เพื่อให้ อบต. สามารถวางแผนการพัฒนาตำบลและจัดเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. อบต. มีแผนที่ภาษีบำรุงท้องที่ แผนที่ภาษีโรงเรียนและที่ดิน แผนที่ภาษีป้ายและแผนที่เขตการปกครอง โดยการประยุกต์ใช้สารสนเทศภูมิศาสตร์ในการจัดทำ เพื่อให้การจัดเก็บภาษีของ อบต. มีประสิทธิภาพและทันสมัยเพิ่มมากขึ้น
2. อบต. มีฐานข้อมูลผู้มีหน้าที่ชำระภาษีอากรทั้ง 3 ประเภท คือ ภาษีโรงเรียนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้ายและใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ในปี 2546 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2545 นอกจากนี้ในโปรแกรม GIS ยังประกอบไปด้วยข้อมูลของแผนที่และที่ตั้งของสถานที่ราชการหรือหน่วยงานต่างๆ ในตำบล รวมถึงข้อมูลการเริ่มก่อสร้างหรือแล้วเสร็จและจำนวนของถนนลูกรัง ถนนคอนกรีตภายในตำบล เพื่อช่วยในการตัดสินใจในการพัฒนาหรือบริหารงานของ อบต.
3. จัดการฝึกอบรมให้ความรู้แก่พนักงาน อบต. ในการใช้โปรแกรมแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน ระบบ GIS

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ งบประมาณของ อบต. ในการจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน ระบบ GIS จำนวน 760,000 บาท แบ่งเป็น 4 ระยะ ดังนี้

1. ค่าใช้จ่าย ระยะที่ 1 จำนวน 228,000 บาท
 - คอมพิวเตอร์แม่ข่าย 1 เครื่อง
 - คอมพิวเตอร์ลูกข่าย 1 เครื่อง
 - คอมพิวเตอร์ลูกข่ายและจอระบบสัมผัส (Touch Screen) 1 เครื่อง
 - กล้องดิจิทัล 1 เครื่อง
 - GPS 1 เครื่อง
 - เครื่องพิมพ์ 1 เครื่อง
 - เครื่องสแกน 1 เครื่อง
 - ติดตั้งระบบ Lan ให้กับเครื่องคอมพิวเตอร์เครือข่าย ทั้ง 6 จุด
2. ค่าใช้จ่าย ระยะที่ 2 จำนวน 152,000 บาท
 - คัดลอกกระดาษ AO จากสำนักงานที่ดินจังหวัดขอนแก่น
 - ลงโปรแกรมแผนที่ภาษี
 - ลงโปรแกรมสำหรับการใช้งานระบบพื้นฐานของ อบต.
3. ค่าใช้จ่าย ระยะที่ 3 จำนวน 152,000 บาท
 - สำรวจการถือครองและทะเบียนทรัพย์สิน
 - การสำรวจข้อมูลภาษีป้าย ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่และใบอนุญาตในการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
4. ค่าใช้จ่าย ระยะที่ 4 จำนวน 228,000 บาท
 - นำผลสำรวจการถือครองและทะเบียนทรัพย์สินลงในเอกสารทะเบียนทรัพย์สินคอมพิวเตอร์
 - โปรแกรมสำหรับการคิดคำนวณอัตราภาษี
 - พัฒนาโปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อใช้จัดการข้อมูลแผนที่และทะเบียนทรัพย์สิน
 - การฝึกอบรมการใช้โปรแกรมแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
ธันวาคม 2545	คณะผู้บริหาร อบต. และปลัด อบต. ได้ประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดเก็บภาษี มีการเสนอให้จัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน	คณะผู้บริหาร อบต./ปลัด อบต.
2545	ศึกษาดูงานการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บภาษีด้วยระบบ GIS ที่ • เทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง • อบต.ปลวกแดง จังหวัดระยอง • จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	คณะผู้บริหาร อบต./ปลัด อบต.
พฤษภาคม 2546	นำข้อมูลรายละเอียดที่ได้จากการศึกษาดูงานเข้าปรึกษาหารือในสภา อบต.	คณะผู้บริหาร/ปลัด อบต./สภา อบต.

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
มิถุนายน 2546	เขียนโครงการจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน ด้วยระบบ GIS และนำเสนอขอการอนุมัติจากสภา อบต. โดยสภา อบต. ให้การอนุมัติโครงการ	ปลัด อบต./สภา อบต.
2546	ประกาศสอบราคาเพื่อประมูลงานจัดซื้อจัดจ้าง	อบต.
2546	ประกาศรายชื่อบริษัทที่ได้รับประมูลจาก อบต. กุดน้ำใสคือ หจก. อ็อกไซด์ กรุป	อบต.
กรกฎาคม 2546	ติดต่อหจก. อ็อกไซด์ กรุป เพื่อบริหารจัดการเวลาในการลงนาม สัญญาร่วมกับ อบต.	อบต.
สิงหาคม 2546	ลงนามในสัญญาจ้าง หจก. อ็อกไซด์ กรุป ในการดำเนินงาน โครงการ มีระยะเวลา 240 วัน	อบต./หจก. อ็อกไซด์ กรุป
2546	ประชาสัมพันธ์โครงการให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลการออกสำรวจแผนที่ภาษีและทรัพย์สินของ หจก. อ็อกไซด์ กรุปผ่านทางผู้นำชุมชน สถานีวิทยุและเวทีของการประชุมชุมชน	อบต.
กันยายน – ตุลาคม 2546	ดำเนินงาน ระยะที่ 1 (ส่งมอบงานภายใน 45 วัน) -จัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์และวัสดุอุปกรณ์สำหรับติดตั้งระบบ GIS -ส่งมอบอุปกรณ์และติดตั้งระบบโครงข่ายในสำนักงาน -นำฐานข้อมูลบางส่วนเข้าระบบ	คณะผู้บริหาร/ ปลัด อบต./หจก. อ็อกไซด์ กรุป
2546	ประสานงานไปยังกรมที่ดินและกรมการพัฒนาร่วมชุมชน กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 6 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลในการจัดทำแผนที่ภาษี	อบต.
พฤศจิกายน – ธันวาคม 2546	ดำเนินงาน ระยะที่ 2 (ส่งมอบงานภายใน 45 วัน) -คัดลอกกระวาง AO จากสำนักงานที่ดิน จังหวัดขอนแก่น -คัดลอกข้อมูลจาก กรมการพัฒนาร่วมชุมชน กระทรวงมหาดไทย -คัดลอกข้อมูลจากสำนักงานสิ่งแวดล้อมจังหวัด ภาค 6 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม -ลงโปรแกรมแผนที่ภาษี -ลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อระบบงานพื้นฐานของ อบต.	หจก. อ็อกไซด์ กรุป
มกราคม – มีนาคม 2547	ดำเนินงาน ระยะที่ 3 (ส่งมอบงานภายใน 90 วัน) -สำรวจข้อมูลภาคสนาม โดยการเก็บข้อมูลการถือครองที่ดิน ทะเบียนทรัพย์สิน ผลประโยชน์การครอบครอง การทำประโยชน์ของที่ดิน ขนาดสำรวจที่ดินตามเกณฑ์ที่ต้องชำระภาษี เจ้าของที่ดินและสำรวจขนาดป้ายร้านค้า -ถนน เสาไฟฟ้าและแหล่งน้ำต่างๆ	หจก. อ็อกไซด์ กรุป
เมษายน – พฤษภาคม 2547	ดำเนินงาน ระยะที่ 4 (ส่งมอบงานภายใน 60 วัน) -จัดทำแผนที่แม่บท (แผนที่บำรุงท้องที่ แผนที่ภาษี โรงเรือนและที่ดินและแผนที่เขตการปกครอง) -นำข้อมูลทะเบียนทรัพย์สินลงในเอกสารและเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อจัดทำทะเบียนทรัพย์สินและทะเบียนคุมผู้ชำระภาษี -ส่งมอบงานให้ อบต. -อบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ อบต.	หจก. อ็อกไซด์ กรุป
2547	ให้บริการสืบค้นและตรวจสอบข้อมูลด้านต่างๆ ของ อบต. แก่ประชาชนทั่วไป ได้อย่างรวดเร็วด้วยคอมพิวเตอร์ระบบสัมผัส	อบต.

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
มิถุนายน 2547 - ปัจจุบัน	-เริ่มดำเนินการใช้แผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินระบบ GIS เพื่อใช้ในการจัดเก็บภาษี รวมถึงมีการปรับปรุงฐานข้อมูลภาษีตามที่ อบต. ร้องขอ -อบรมเจ้าหน้าที่ อบต. อย่างสม่ำเสมอ โดยมี หจก. อ็อกไซด์ กรุป เป็นผู้ดำเนินงานตามที่ อบต. ร้องขอ * หมายเหตุ บริษัทฯ จะเข้าไปดำเนินการให้ตามที่ อบต. ร้องขอหรือจนกว่า อบต. จะพึงพอใจในระบบ และสามารถใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์และโปรแกรมได้ภายในเวลา 2 ปี	พนักงาน อบต. และ หจก. อ็อกไซด์ กรุป

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

--หน่วยงาน/องค์กร--

--บทบาทความร่วมมือ--

หจก. อ็อกไซด์ กรุป

สนับสนุนการดำเนินโครงการโดยการจัดทำข้อมูลแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน ด้วยระบบ GIS และอบรมความรู้ในการใช้โปรแกรมให้แก่เจ้าหน้าที่ อบต. ในการใช้โปรแกรม

สำนักงานที่ดิน
จังหวัดขอนแก่น

สนับสนุนการดำเนินโครงการโดยการอนุเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการครอบครองที่ดินในพื้นที่

กรมการพัฒนารัฐบาล
กระทรวงมหาดไทย

สนับสนุนการดำเนินโครงการโดยการอนุเคราะห์ฐานข้อมูล จปฐ. ปี 2546

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค
6 กระทรวงทรัพยากร-
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สนับสนุนการดำเนินโครงการโดยการอนุเคราะห์ฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. ฐานข้อมูลในการจัดเก็บภาษีของ อบต. ไม่ครอบคลุมครบถ้วนและไม่ตรงกับสภาพความจริงของพื้นที่ที่มีโรงงานอุตสาหกรรม บ้านพัก บ้านเช่าและห้องอาหารเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ อบต. สามารถจัดเก็บรายได้จากภาษีอากรได้น้อย ไม่เพียงพอที่จะนำไปพัฒนาโครงการในตำบล
2. เจ้าหน้าที่ อบต. ไม่มีความรู้ในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาใช้ในการทำงาน โดยเฉพาะในการจัดเก็บรายได้

หลังการดำเนินการ

1. อบต. มีแผนที่แม่บท ได้แก่ แผนที่บำรุงท้องที่ แผนที่ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และแผนที่เขตการปกครอง สำหรับใช้ในการจัดเก็บรายได้ให้มีประสิทธิภาพและทันสมัย โดยมีการเชื่อมโยงข้อมูลด้านต่างๆ ในหลายมิติ เช่น ด้านภาษี ด้านการก่อสร้างในพื้นที่หรือข้อมูลที่สำคัญอื่นๆ และจัดทำระบบให้เป็นฐานข้อมูลของตำบล เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำโครงการพัฒนาต่างๆ ในพื้นที่ และมีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ
2. อบต. มีฐานข้อมูลผู้มีหน้าที่ชำระภาษีที่ตรงสภาพความเป็นจริงในพื้นที่ วัดได้จากมีจำนวนผู้มีหน้าที่ชำระภาษีที่เพิ่มมากขึ้น จากตารางแนบท้าย

3. เจ้าหน้าที่ อบต. มีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และสามารถใช้โปรแกรม GIS ในการทำงาน เพื่อจัดเก็บรายได้
4. ประชาชนในพื้นที่ บุคคลทั่วไปและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตรวจสอบข้อมูลและเข้าถึงข้อมูลเรื่อง ภาษีและจำนวนเงินที่ต้องชำระด้วยตนเอง ผ่านระบบจอสัมผัส(Touch Screen)ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว

ตารางแสดงจำนวนผู้มีหน้าที่ชำระภาษีอากรให้แก่ อบต. กุดน้ำใส

ประเภทภาษี	ปี 2545	ปี 2546
	จำนวน(ราย)	จำนวน(ราย)
ภาษีโรงเรือนและที่ดิน	88	104
ภาษีบำรุงท้องที่	644	2,135
ภาษีป้าย	24	26
ใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	38	43

* หมายเหตุ ปี 2546 เป็นปีที่ อบต. กุดน้ำใส เริ่มทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีด้วยฐานข้อมูลระบบ GIS

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. เจ้าหน้าที่ อบต. ผู้ใช้โปรแกรมยังไม่เข้าใจระบบการทำงานและยังใช้งานโปรแกรมได้ไม่เต็มที่	1. พยายามเรียนรู้และทำความเข้าใจกับวิทยากรจากบริษัทผู้รับเหมา ให้ฝึกอบรมเพิ่มพูนทักษะให้กับเจ้าหน้าที่จนสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผู้ประกอบการในพื้นที่บางรายและประชาชนบางส่วน ยังไม่เข้าใจถึงความสำคัญของรายได้จากเงินภาษีที่จะนำมาพัฒนาท้องถิ่น	2. ชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนถึงความสำคัญของเงินรายได้จากการจัดเก็บภาษี ที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ผ่านการประชุม สื่อวิทยุชุมชนและผู้นำในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. การให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน ระบบ GIS ของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานที่ดิน จังหวัดขอนแก่น กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 6 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. การได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการให้ข้อมูลการถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดินตามสภาพความเป็นจริง เพื่อช่วยให้การจัดทำฐานข้อมูลภาษีอากรครบถ้วนและถูกต้องตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายวชร เพรงมา
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลกุดน้ำใส
ที่อยู่ : ตำบลกุดน้ำใส อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น
โทรศัพท์ : (043) 373-432 , (043) 373-323

ชื่อ-นามสกุล : นางยุพิน ศรีคันธะรักษ์
ตำแหน่ง : เจ้าหน้าที่ธุรการ
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลกุดน้ำใส
ที่อยู่ : ตำบลกุดน้ำใส อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น
โทรศัพท์ : (043) 373-432 , (043) 373-323

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีนใหม่ : พ.ศ. 2546

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	ตำบลกุดน้ำใส อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น 40140
ขนาดพื้นที่	48 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	27,000,000.00 บาท (ปีงบประมาณ 2546)
งบประมาณรายได้	30,000,000.00 บาท (ปีงบประมาณ 2546)
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	39 คน 3 คน พนักงานท้องถิ่น 9 คน ลูกจ้างประจำ 27 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	7,549 คน
จำนวนครัวเรือน	1,422 ครัวเรือน
ประชากรแฝง	500 คน
รายได้เฉลี่ยประชากร	26,384 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชากร	ตำบลกุดน้ำใสมีสภาพทางกายภาพเป็นพื้นที่เนิน สลับพื้นที่ราบเหมาะแก่การเพาะปลูก มีโรงงาน อุตสาหกรรมตั้งอยู่ในพื้นที่หลายโรงงาน พื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นเขตนิคมสร้างตนเองเขื่อนอุบลรัตน์ มีแหล่งน้ำ ธรรมชาติหลายแห่ง เช่น หนองระวี หนองบัว หนองอ้อ หนองขี้เหี้ยและหนองโดน ฯลฯ และมีลำน้ำพองไหล ผ่านหมู่บ้านต่างๆ ในตำบล ประชากรในตำบลประกอบ อาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 80 รับจ้างในโรงงาน อุตสาหกรรม ร้อยละ 10 รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 5 และ ประกอบอาชีพรับราชการ ร้อยละ 5 หน่วยธุรกิจในเขต อบต.ประกอบด้วย บัณน้ำมัน 4 แห่ง ลานมัน 1 แห่ง โรงงานอุตสาหกรรม 4 แห่ง บ้าน จัดสรร 3 แห่ง และร้านขายวัสดุก่อสร้าง ลักษณะทางสังคม ในด้านการศึกษา มีโรงเรียน ประถมศึกษา 6 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษาขยายโอกาส ทางการศึกษา 2 แห่ง วัดและสำนักสงฆ์ 10 แห่ง มีศูนย์ อปพร. สาขาทำบลกุดน้ำใส มีกำลังพล 90 นาย จัดชุด ปฏิบัติการเคลื่อนที่เร็ว วันละ 5 นาย มีทรัพยากรที่สำคัญ คือ ปอเกาชธรรมชาติ ปอหินลูกวัง รายได้หลักมาจากการ เก็บภาษีจากโรงงาน แต่อย่างไรก็ตามประชาชนในพื้นที่ ก็ยังคงทำการเกษตรคือทำนาเป็นหลัก